

Jaan Tõnissoni Seltsi

TEGEVUSARUANNE 2020. aasta kohta

Seltsi nimekirja kuulub seisuga 31.12.2020 84 liiget. Seltsiga liitus 2020. aastal kaks ja liikmeskonnast lahkus üks inimene.

Seltsi tööd korraldab 9-liikmeline juhatus, millel on 2 auliiget. Juhatuse liikmetel on kindlad vastutusvaldkonnad: Krista Aru – juhatusesimees

Trivimi Velliste – abiesimees, koostöö teiste seltsidega; eesti keele väärtustamine;

Ave Soeorg – sekretär; liikmemaksud ja arveldused, sisesuhtlus;

Riina Kala – assistent; Tõnissonide sugupuu kontaktid; võimalusel matmiskohad;

Aare Pällin – projektijuht, Tõnissoni õpiraha taaselustamine;

Liina Kessa – Mursi talu tulevikku puudutavad küsimused;

Epp Alatalu – projektijuht: kooliprogrammid;

Sergei Metlev – projektijuht;

Reimo Rehkli – kommunikatsioonijuht; kodulehekülge, FB;

Agü-Üllar Kull – auliige, Anna Haava 7/7A hoones riigivanem Jaan Tõnissoni mälestustoa korraldamine;

Harry Ahland – auliige;

Aasta lõpus palus end juhatuseliikme kohustustest vabastada Sergei Metlev, tuues põhjuseks suure töökoormuse oma põhitööl. Juhatus nõustus Sergei Metlevi palvega.

Juhatuse põhitähelepanu koondus 2020. aastal järgmistele teemadele:

- Jaan Tõnissoni elu ja tegevust kajastavate stendide koostamine ja paigaldamine Tõnissoni kodumajja Tartus, A. Haava 7A majja (kunagine Tööstuse 7);
- Seltsi kodulehekülje uuendamine.
- Jaan Tõnissoni elu ja tegevuse tutvustamine noortele. Noorte kaasamine seltsi tegevusse.
- Jaan Tõnissoni nime jäädvustamine Tallinna linnaruumis. Arutelu Jaan Tõnissoni mälestusmärgi üle.
- Tõnissoni sünnikodu tulevik.

MTÜ Jaan Tõnissoni Selts kuulub 2019. aastast tulumaksusoodustusega MTÜ-de nimekirja. MTÜ Jaan Tõnissoni Selts ei ole käibemaksu kohuslane.

2020. aastal mõjutasid seltsi tegevust Covid-19 levikuga seotud üleriigilised piirangud ja üldine epidemioloogiline olukord, mille tõttu tuli mitmed planeeritud üritused ära jätta või edasi lükata, nende hulgas ka kavandatud ettekandekoosolekud ja üldkoosolek.

Juhatuse koosolekuid toimus 2020. aastal neli (4).

Alustatud ja ellu viidud algatused 2020. aastal:

- Jaan Tõnissoni kodumaja Tartus avati „Tõnissoni külalistemajana“. Seltsiliikmete (A.Kull, H.Sakkov, T.Velliste, K.Aru) eestvedamisel koostati ja kokkuleppel külalistemaja omanikuga paigaldati maja koridori stendinäitus Jaan Tõnissoni ja tema perekonna fotodega. Selgitav tekst Jaan Tõnissoni tegevusest on esitatud eesti ja inglise keeles. Trükitööd ja paigaldamise teostas Seridisain OÜ.

- Seltsi kodulehe korrastamine ja uuendamine. Reimo Rehkli eestvedamisel koostati kodulehe uus struktuur ning korraldati infolistid, et info oleks kõikidele seltsi liikmetele kättesaadav võimalikult kiiresti. Ave Soeorg hoolitses listides esitatud info eest.

- Jaan Tõnissoni mälestuse jäädvustamine Tallinna linnaruumis. Pärast mitmeid arutelusid erinevate võimalike ja kohtade üle, jäi seltsi juhatus peatuma võimalusel paigaldada mälestusmärk Jaan Tõnissonile Nunne tänavale, Tallinna kesklinna valitsuse hoone vahetusse lähedusse. Seltsi juhatuse nimel koostatud taotlus mälestusmärgi püstitamiseks leidis toetust Tallinna kesklinnavanema proua Monika Haukanõmme poolt. Tallinna muinsuskaitse juht hr Dubovikil oli soov, et Nunne haljakule tuleks ka nn Nunne väravate makett, mis oma mahult ei ole väga suur ja mõlemad, st siis Tõnissoni monument ja makett, mahuksid haljakule ära. 24. märtsil 2021 toimus muinsuskaitse teabekandjate ja linnakujunduslike projektide komisjoni istung, kus kinnitati nõusolek paigaldada Nunne haljakule Nunne väravate makett ja Jaan Tõnissoni monument. Nüüd peaks järgnema Kesklinna valitsuse poolt Nunne haljaku uue kujunduse protsessi algatamine.

- Koolides ja koolinoortele korraldatavatest üritustest tuli Covid-19 olukorra tõttu loobuda. Tõnissoni elu ja tegevust tutvustavate loengute pidamine internetis ei tundunud otstarbekas ega pädev.

- Mitmel korral ja erinevates seltskondades tõstatati küsimus, kas leiduks riigi- või omavalitsuslikku üksust, kes oleks huvitatud omandama, korda tegema ja kasutama Jaan Tõnissoni sünnikodu Mursil. Läbirääkimisi peeti TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, mitme kutsekooli, Tartu Pallase kooliga, kuid tulemuseta. Õnneks on säilinud lootus, et uus omanik saab olema kultuuri- ja vastutustundlik ning suhtub Tõnissoni sünnikodusse täie respekti ja hoolivusega.

Korraldatud üritused:

- Jaan Tõnissonile pühendatud mälestuspäev toimus 3. juulil 2020 Raadi kalmistul. Mälestuspalve luges Peetri koguduse õpetaja Ants Tooming. Jaan Tõnissonist, tema sõnumist ja tähendusest meie kaasajale kõnelevad Tartu linnapea Urmas Klaas, Eesti Üliõpilaste Seltsi esindajana seltsi vilistlane Kalmar Kurs, Postimees Grupi poolt tegevtoimetaja Kristel Kaljuvee ja Jaan Tõnissoni Seltsi juhataja Krista Aru. Musitseeris flötist ja muusikapedagoog Anneli Kuusk.

- Seltsiliikmetest huvilised said osaleda Postimees Grupi poolt juulis korraldatud ekskursioonil endise Patarei vangla ruumidesse, kus teadaolevalt lõppes Jaan Tõnissoni elutee.

- 27. juulil käis seltsi juhatus Mursil, kohtudes Viljandi valla volikogu esimehe Helir Valdor Seederi, Viljandi muuseumi direktori Jaak Pihlaku ning Mursi tälu ning naabertalu esindajatega. Kokkulepe, milleni jõuti, näeb ette, et vald tasub Tõnissoni sünnimaja juurde juhatava mälestuskivi ümbruse hooldamise eest. Hooldustöid teostab aastaringelt naabertalu. Mursi talu omandamisest Viljandi vald, linn ega muuseum huvitatud ei ole.

- 22. detsembril 2020 süütas Jaan Tõnissoni Selts suurmehe auks Tartus küünlad nii Tõnissonide perekonna hauaplatsil Raadi kalmistul kui ka Gildi tänaval Tõnissoni monumendi jalamil.

Noortele suunatud tutvustusüritused:

Krista Aru pidas ettekanded Jaan Tõnissonist Illuka Põhikoolis ja Alatskivi Gümnaasiumis.

Koostöösuhted:

Seltsil on head koostöösuhted mitme mittetulundusühinguga: Konstantin Pätsi Muuseum, Johannes Laidoneri Selts, Eesti Lipu Selts, Eesti Rahva Muuseumi Sõprade Selts, Vanemuise Selts jt.

Jaan Tõnissoni Selts koos Eesti Näitlejate Liiduga esitas TÜ rahvusmõtte auhinna kandidaadiks Anu Lambi.

Jaan Tõnissoni Selts kavatseb panustada senisest veelgi enam seltside omavahelisse koostöösse. Nii plaanitakse koos Vanemuise Seltsiga korraldada ja tähistada Karl August Hermannini 150. sünniaastapäeva.

Jätub sisuline ja toetav koostöö Postimehe Gruppi kuuluvate meediaväljaannete ja grupi juhatusega.

Hinnang seltsi tööle 2020. aastal: jõudsalt liiguti edasi ideega püstitada Tallinna linnaruumi mälestusmärk Jaan Tõnissonile. Võimalik asukoht on leitud ja heaks kiidetud. Edasisteks sammudeks tuleb koostada tegevuskava ning eelarve. Probleemiks on seltsi liikmemaksu tasumine ja noorte kaasamine seltsi tegevusse.

Eelarvega on käitunud mõistlikult ja kokkuhoidlikult, tehtud on vaid minimaalseid hädavajalikke kulutusi.

Krista Aru

Seltsi juhatuse esimees